

אגרות משרדי הממשלה

עיקרי הדברים

- בשנת 2008 הסתכמו הכנסות המדינה מאגרות בכ-4.7 מיליארד ש"ח, ירידה בשיעור ריאלי של 3.3% לעומת שנת 2007, לאחר עליה ריאלית בשיעור של 6.2% בשנת 2007 (ראה לוח טז-1).
- בשנת 2008, כ-99% מההכנסות מאגרות נגבו בשבעת משרדי הממשלה הבאים: משרד התחבורה (65.1%), משרד המשפטים (11.6%), משרד התקשורת (8.5%), משרד הפנים (5.1%), המשרד לביטחון פנים (4.8%), משרד התשתיות הלאומיות (2.5%) ומשרד האוצר (1.6%) (ראה לוח טז-1 וגרף טז-1).
- בשנת 2008 חלה ירידה בגביית אגרות משרד התחבורה בשיעור ריאלי של 5.1%. בנטרול משרד התחבורה, חלה עלייה בהכנסות המדינה מאגרות בשיעור ריאלי של 0.3%. הירידה בהכנסות מאגרות משרד התחבורה נובעת מהפחתת תוספת אגרת רישוי לכלי רכב הממונעים בדיזל.
- במשרד המשפטים חלה עלייה בגביית האגרות בין שנת 2007 לשנת 2008 של כ-74 מיליון ש"ח. עלייה הגבייה מקורה בהנהלת בתי המשפט והיא נובעת בעיקר משתי סיבות. הסיבה האחת היא גבייה חריגה של קנסות משני מקרים בסכום של כ-32 מיליון ש"ח, הסיבה השנייה היא מעבר הנהלת בתי המשפט למערכת ממוחשבת חדשה, אשר חייבה מעבר מבסיס דיווח מזומן לבסיס דיווח מצטבר, מעבר שגרם להפרשי עיתוי.
- במשרד התקשורת חלה עלייה של כ-63 מיליון ש"ח. עלייה זו נובעת מתשלומי חובות עבר של חברות הסלולר בעבור התדרים של דור 3 ושל גוף משדר.
- במהלך שנת 2007 נעשה שינוי של שיטת חיוב היטלי הפקת מים - משיטה של חיוב קבוע עברו לשיטה של חיוב לפי מדרגות, כך שהחיוב השולי גבוה יותר. בשל שינוי השיטה חלה ירידה של כ-85 מיליון ש"ח בגביית היטלי המים במשרד התשתיות הלאומיות.

« כתבה: רו"ח רבקה לפינר, סגנית בכירה לממונה על הכנסות המדינה.

- נתוני ההכנסות המוצגים בפרק זה מתייחסים לאגרות שהסכום הנגבה מהן נכנס לקופת המדינה. בנוסף להכנסות מאגרות הנתונים כוללים גם קנסות בתי משפט, אלא אם כן נאמר במפורש אחרת. הנתונים לא כוללים אגרות מיועדות, הנגבות על ידי משרדי ממשלה ומיועדות לתפעולם, וכן אגרות הנגבות על ידי רשויות מקומיות ורשויות אחרות הפועלות מכוח חוק.
- יצוין כי על פי סעיף 5(ד) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, החל משנת 1992 חל איסור על הטלת אגרות מיועדות חדשות.

לוח טז-1

גביית אגרות¹ וקנסות לפי משרדי ממשלה בשנים 2003-2008
(באלפי ש"ח, במחירים שוטפים)

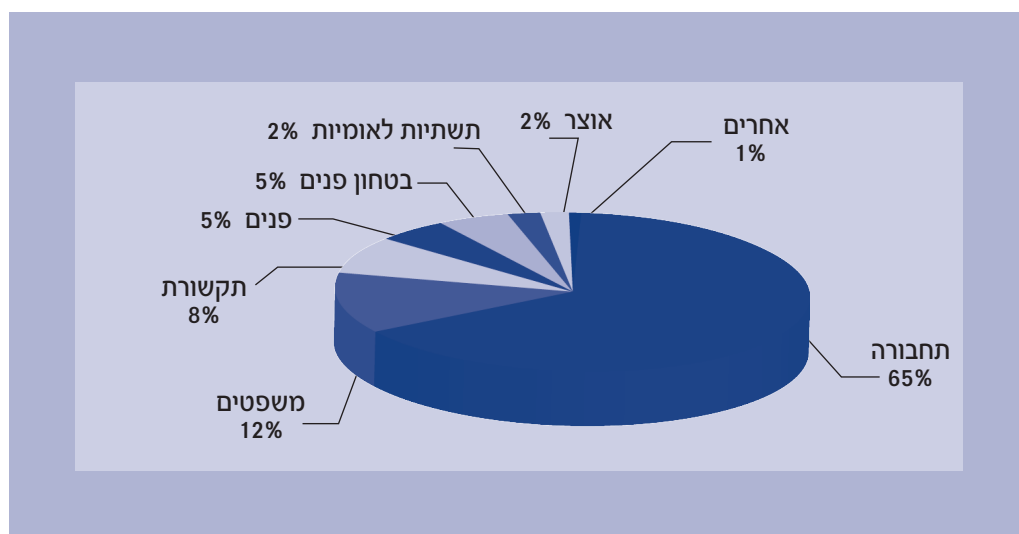
התפלגות ההכנסות בשנת 2008	2008	2007	2006	2005	2004	2003	המשרד
100.0%	4,664,155	4,610,682	4,321,524	4,396,898	5,095,373	3,913,417	סה"כ
65.1%	3,037,389	3,060,742	2,907,297	2,899,788	2,788,387	2,547,143	תחבורה
11.6%	542,834	469,014	446,657	480,281	508,856	791,689	משפטים ²
8.5%	396,429	332,766	227,437	194,517	221,689	142,582	תקשורת
5.1%	236,970	238,760	238,731	208,320	275,887	165,685	פנים
4.8%	225,427	193,574	207,698	256,466	305,922	-	בטחון פנים
2.5%	114,423	198,761	177,443	240,444	890,467	178,644	תשתיות לאומיות
1.6%	73,348	75,803	73,532	70,459	67,240	48,749	אוצר
0.4%	20,601	21,499	19,817	19,453	17,564	14,423	חוץ
0.2%	9,197	11,944	15,524	24,894	2,662	185	תעשייה ומסחר
0.1%	4,802	5,013	4,166	7	4,084	3,642	איכות הסביבה
0.0%	1,889	1,839	2,451	1,381	921	686	חקלאות ופיתוח הכפר
0.0%	509	533	-	-	251	723	תיירות
0.0%	338	433	356	575	10	880	בינוי ושיכון
0.0%	-	-	222	183	199	194	תרבות מדע וספורט
0.0%	-	-	194	129	73	53	בריאות
0.0%	-	-	0	1	4,302	5,061	כנסת ישראל
0.0%	-	-	-	-	6,860	13,079	לענייני דתות
	- 3.3%	6.2%	- 3.7%	- 14.8%	30.7%	- 7.7%	שינוי ריאלי לעומת שנה קודמת
	2.5%	2.4%	2.4%	2.7%	3.4%	2.7%	אחוז מהכנסות המדינה ממיסים ומתשלומי חובה
	0.65%	0.68%	0.67%	0.74%	0.90%	0.73%	אחוז מהתמ"ג

מקור: החשב הכללי; הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; עיבודי מינהל והכנסות המדינה.

הערות ללוח:

(1) אגרות לא מיועדות בלבד.

(2) כולל קנסות בית משפט.

מקור: החשב הכללי; עיבודי מינהל הכנסות המדינה.

הכנסות מאגרות

בשנת 2008 הסתכמו הכנסות המדינה מאגרות ב-4.7 מיליארד ש"ח, ירידה בשיעור ריאלי של 3.3% לעומת שנת 2007, לאחר עלייה ריאלית בשיעור של 6.2% בשנת 2007. (ראה לוח טז-1).

בשנת 2008, כ-99% מההכנסות מאגרות נגבו בשבעת משרדי הממשלה הבאים: משרד התחבורה (65.1%), משרד המשפטים (11.6%), משרד התקשורת (8.5%), משרד הפנים (5.1%), המשרד לביטחון פנים (4.8%), משרד התשתיות הלאומיות (2.5%) ומשרד האוצר (1.6%) (ראה לוח טז-1 וגרף טז-1).

נתונים נוספים

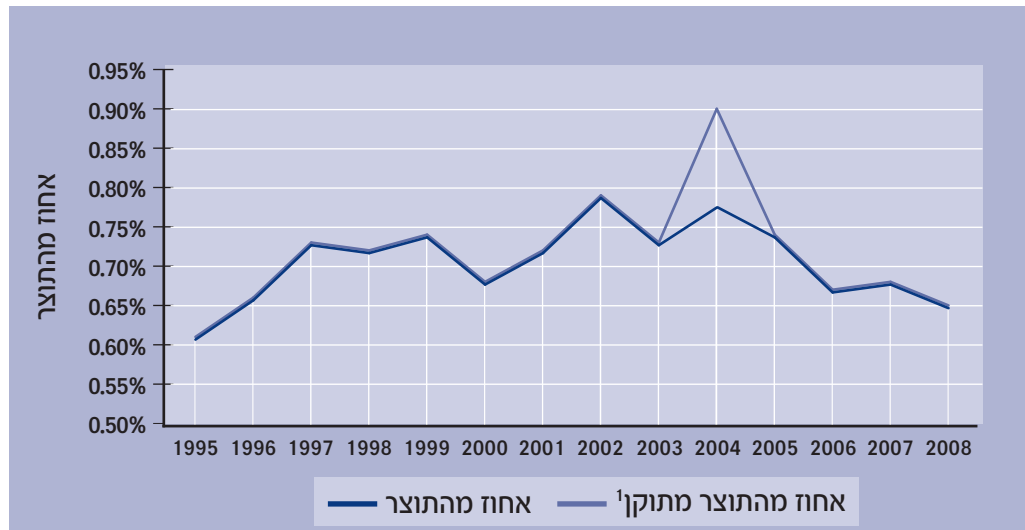
- בשנת 2008 חלה ירידה בגביית אגרות משרד התחבורה בשיעור ריאלי של 5.1%. בנטרול משרד התחבורה, חלה עלייה בהכנסות המדינה מאגרות בשיעור ריאלי של 0.3%. הירידה בהכנסות מאגרות משרד התחבורה נובעת מהפחתת תוספת אגרת רישוי לכלי רכב הממונעים בדיזל (ראה הרחבה ב"שינויים עיקריים באגרות בשנת 2008" להלן, בתקנות התעבורה (תיקון מס' 9), התשמ"ח-2008).
- במשרד המשפטים חלה עלייה נומינלית בגביית האגרות בין שנת 2007 לשנת 2008 של כ-74 מיליון ש"ח. עלייה הגבייה מקורה בהנהלת בתי המשפט והיא נובעת בעיקר משתי סיבות. הסיבה האחת היא גבייה חריגה של קנסות משני מקרים בסכום של כ-32 מיליון ש"ח, הסיבה השנייה היא מעבר הנהלת בתי המשפט למערכת ממוחשבת חדשה, אשר חייבה מעבר מבסיס דיווח מזומן לבסיס דיווח מצטבר, מעבר שגרם להפרשי עיתוי.

- במשרד התקשורת חלה עלייה נומינלית של כ-63 מיליון ש"ח. עלייה זו נובעת מתשלומי חובות עבר של חברות הסלולר בעבור התדרים של דור 3, ושל גוף משדר.
- במהלך שנת 2007 נעשה שינוי של שיטת חיוב היטלי הפקת מים - משיטה של חיוב קבוע לשיטה של חיוב לפי מדרגות, כך שהחיוב השולי גבוה יותר. בשל שינוי השיטה חלה ירידה של כ-85 מיליון ש"ח בגביית היטלי המים במשרד התשתיות הלאומיות.
- החל ב-1 בינואר 2004 הועברה גבית קנסות התעבורה למשטרת ישראל. ניתן לראות את השפעת שינוי זה בירידה בהכנסות ממשרד המשפטים בשנת 2004 ובהכנסות מהמשרד לביטחון פנים באותה שנה.
- בשנת 2004 החל משרד הפנים במבצע גבייה מקיף של אגרות בשל העסקת עובדים זרים בכל הענפים (חקלאות, תעשייה, מסעדות, בנייה ומומחים), תוך שימוש במערכת ממוחשבת שהותקנה לשם כך. מבצע זה, יחד עם גידול בסכומי האגרות בשל העסקת עובדים זרים, הביאו לגידול בגביית האגרות על ידי משרד הפנים בשנת 2004.
- בחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005 נתווסף חיוב אגרת דמי היתר בסך 6,800 ש"ח בשל כל עובד זר. השפעת שינוי זה על ענף הבניה תרם לגידול הגבייה במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה בשנת 2005, אליו הועברה הגבייה של חלק מהאגרות בשל עובדים זרים. העברת האגרות כאמור ממשרד הפנים למשרד התעשייה המסחר והתעסוקה גרמה לירידה בגביית האגרות במשרד הפנים.
- בדצמבר 2003 אושרה בכנסת ישראל ההחלטה לפרק את משרד הדתות. רוב סמכויות המשרד הועברו לרשות הארצית לשירותי דת, שהוקמה לשם כך כיחידת סמך במשרד ראש הממשלה. סמכויות נוספות פוזרו בין משרדי הממשלה השונים (משרד החינוך - הטיפול בישיבות, משרד המשפטים - בתי הדין הרבנים, משרד הפנים - האגף לעדות לא יהודיות ומשרד השיכון - האגף למבני דת). בלוח טז-1 ניתן למצוא ביטוי לפירוק המשרד באיפוס האגרות שנגבו במשרד הדתות החל בשנת 2005.
- בשנת 2004 נרשמה הכנסה מחברת המים הלאומית "מקורות" בסך 697 מיליון ש"ח עבור היטלי הפקת מים שפירים. למעשה לא התבצע תשלום בפועל, אלא נעשה רישום של הכנסה מ"מקורות" ובמקביל נרשמה הוצאה של המדינה למקורות. רישום זה אינו מוסיף מקורות למימון הוצאות הממשלה מאחר שהיטלים אלה ממומנים ישירות מתקציב הממשלה. בשאר השנים לא נרשמה הכנסה מחברת מקורות עבור היטלי המים.

בגרף טז-2 ניתן לראות את הכנסות המדינה מאגרות כאחוז מהתמ"ג בשנים 1995 עד 2008. לשם נוחות מוצג גם האחוז בנטרול רישום חוב מקורות בסך 697 ש"ח בשנת 2004.

גרף טז-2

הכנסות המדינה מאגרות כאחוז מהתמ"ג בשנים 1995 עד 2008

מקור: למ"ס, מינהל הכנסות המדינה.

הערה לגרף:

(1) אחוז מהתוצר מתוקן - בנטרול רישום הכנסה בסך 679 ש"ח בשל היטלי מים שפירים שהוטלו על חברת מקורות בשנת 2004.

נתוני ההכנסות המוצגים כאן מתייחסים לגבייה לקופת המדינה ואינם כוללים אגרות מיועדות הנגבות על ידי משרדי ממשלה למימון פעולותיהם, כגון: אגרות הנגבות על ידי הרשות לניירות ערך בגין טיפול שוטף, היתר לפרסום תשקיף ועוד, המשמשות למימון פעילות הרשות. כמו כן, ההכנסות המוצגות כאן אינן כוללות אגרות הנגבות על ידי רשויות מקומיות ורשויות הפועלות מכוח חוק, כגון: רשות השידור, רשות שדות התעופה, רשות העתיקות וכיו"ב. יצוין, כי לפי סעיף 5(ד) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, החל משנת 1992 חל איסור על הטלת אגרות מיועדות חדשות.

הטלת אגרות ושינוי שיעור

כללי

בפני המינהל הציבורי עומדות שלוש דרכים עיקריות למימון פעולותיו: מימון באמצעות הטלת מס, מימון באמצעות קביעת אגרה ומימון על ידי מכירת שירותים ומוצרים בתשלום (מחיר).

בקצה האחד עומד ה"מס" - שהוא תשלום המוטל דרך כפיה על ידי רשות ציבורית, ואין כנגדו תמורה ישירה ושוות ערך. בקצה האחר עומד ה"מחיר" - שהוא תשלום מרצון שיש כנגדו תמורה ישירה ושוות ערך. בין שני הקצוות הללו מצויה ה"אגרה" - שהינה תשלום חובה, המוטל בכפיה או מרצון, ויש כנגדה תמורה - מצרך או שרות - שאינה בהכרח שוות ערך. המונח "אגרה" משתרע על מגוון של תשלומים, שאינם מס טהור מחד ואינם מחיר טהור מאידך. אגרה נבדלת ממס בכך שהיא משתלמת כתשלום חובה בזיקה עם שירות מסוים שהרשות הציבורית נותנת לפרט, לעומת מס רגיל שנגבה ללא זיקה לשירות מסוים. אגרה נבדלת ממחיר בכך ששיעורה אינו מותנה בערך השירות בעבורו היא ניתנת. אגרה אינה משתלמת 'תמורת' שרות מסוים כמשמעותה הכלכלית של המילה תמורה, אם כי נדרש יחס סיבתי בין הצורך בתשלום לבין מתן השירות המבוקש.

"מחיר" משמש למימון מלא או חלקי של השירותים הניתנים על ידי המינהל הציבורי והוא נקבע בדרך כלל על יסוד שיקולי עלות ורווח בלבד. אגרה, לעומת זאת, נקבעת על בסיס שיקולים נוספים שאינם מסחריים באופיים. כך לדוגמא, אגרת הגשת עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק נמוכה ביחס לאגרות האחרות הנהוגות בבתי משפט אחרים, על אף שהיא אינה מכסה את עלות השירות שניתן. ביסוד הטלת אגרה זו קיימים שיקולים נוספים כגון: מתן סעד לכל אדם שנפגע כתוצאה מהחלטות מנהליות.

שיקולים להטלת אגרה וקביעת שיעורה

להלן השיקולים העיקריים שעומדים ביסוד ההחלטה על הטלת אגרה וקביעת שיעורה:

עלות השירות הניתן - העלות הישירה של השירות ועלויות עקיפות נוספות כמו הֶסְדָּךָ, פיקוח וכדומה. כך לדוגמא, האגרה השנתית שמשלמים מתווכי המקרקעין אינה משתלמת רק עבור הפקת הרישיון, אלא עבור הסדרה של העיסוק בתיווך מקרקעין, פיקוח על פעילותם של המתווכים ומילוי הוראות החוק, בחינת כשירותם של מקבלי הרישיון ו/או עמידתם בתנאי הרישיון, העמדה לדין של עוסקים ללא רישיון וכיו"ב.

קיצוב - כאשר המשאב הלאומי מוגבל יש צורך בקיצוב לשם שימוש מושכל באותו משאב. כך לדוגמא, אגרות תדרים מאפשרות חלוקת ספקטרום התדרים (שהינו משאב כלכלי הנמצא במחסור) לפעילויות עיקריות וחשובות כגון: שידורי רדיו וטלוויזיה, טלפוניה, תקשורת אלחוטית וכיו"ב.

יעילות - ישנן אגרות שהטלתן מעודדת חיסכון ושימוש יעיל במשאבים. כך לדוגמא, בעבר לא הוטלה אגרה בעד הליך של עיקול אצל צד שלישי במדיה אלקטרונית, במסגרת הליכי ההוצאה לפועל. כתוצאה מכך, פעלו זוכים בהליך זה באופן מופרז וללא כל בקרה. במהלך שנת 2001 הוגשו ללשכות ההוצאה לפועל כ-45 מיליון בקשות לעיקול אצל צד שלישי במדיה אלקטרונית. במהלך יולי 2002 הוטלה אגרה בסכום של 7 ש"ח עבור הליך של עיקול אצל צד שלישי. כתוצאה מהטלת האגרה נרשמה ירידה תלולה מאוד במספר הבקשות לעיקול אצל צד שלישי והן עמדו בשנת 2003 על כ-3 מיליון בקשות בלבד, ירידה של כ-89% לעומת שנת 2002 ושל כ-93% לעומת שנת 2001.

צדק - בעת החלטה על הטלת אגרה, ובקביעת שיעורה, חשוב לדאוג שלא למנוע מהנדרש לשירות מהרשות הציבורית מלקבל את השירות. דוגמא אחת לכך היא אגרת הגשת עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק הנמוכה ביחס לאגרות האחרות הנהוגות בבתי משפט אחרים, כפי שצויין לעיל. דוגמאות נוספות ניתן למצוא בהוראות פטור מאגרות והפחתת סכומי אגרות למעוטי יכולת.

מנגד, הצדק כרוך גם בעצם הטלת האגרה, שכן האגרה נגבית בזיקה עם שירות מסוים הניתן למשלם האגרה. לולא נגבתה אגרה לשירות זה, הרי שעלותו היתה מוטלת על כלל האוכלוסיה (גביית מיסים).

הסמכות להטיל אגרה

הטלת אגרה, בדומה להטלת מס, מותנית בקיומו של סעיף חקיקה מסמיק - זאת מכוח סעיף 1(א) לחוק יסוד משק המדינה שקובע כי: "מיסים, מילואות חובה ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישתנו אלא בחוק או על פיו; הוא הדין לגבי אגרות". לעומת זאת קביעת מחיר וגבייתו אפשרית גם ללא מקור חקיקה מסמיק.

הסמכות להטיל אגרה ניתנת בדרך כלל לשר הממונה על ביצועו של דבר החקיקה, ואולם קיימים סעיפי חוק המסמיכים רשויות מינהליות שונות להטיל אגרות. כך לדוגמא, חוק רשות השידור, התשכ"ה-1965, מסמיק את הועד המנהל של הרשות להטיל אגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה.

תהליך קביעת אגרה חדשה ושינוי של אגרה קיימת

הטלת אגרה חדשה או שינוי של אגרה קיימת מותנים באישורם של שלושה גורמים: ועדת האגרות הבין-משרדית, שר האוצר וועדה מוועדות הכנסת.

א. אישור של ועדת האגרות הבין-משרדית

ועדה האגרות הבין-משרדית הוקמה מכוח החלטת ממשלה מספר 557 (כל/76) מיום 21 במרץ 1976, והיא הגורם המקצועי לבחינת שיקולים שביסוד ההחלטה להטיל אגרה חדשה או לשנות אגרה אשר לפי חוק יסוד משק המדינה או כל חוק אחר יש להביאן לאישור ועדה מוועדות הכנסת.

הוועדה מורכבת מחמישה עובדי מדינה ובראשה עומד הממונה על הכנסות המדינה. שני חברים קבועים - נציג של משרד התעשייה והמסחר ונציג של משרד המשפטים,

ושני חברים לא קבועים - נציג של אגף התקציבים במשרד האוצר ונציג של המשרד היוזם את השינוי. שני אלו האחרונים, מצטרפים לשיבות הוועדה בכל פעם שעולה נושא שבתחום עבודתם או בתחום סמכות המשרד אותו הם מייצגים.

ביסוד החלטת הממשלה על הקמתה של ועדת האגרות הבין-משרדית עומדת הכוונה להטיל אגרות על פי מדיניות פיסקאלית אחידה, תוך התחשבות במטרות שלשמן הוטלו האגרות השונות. ועדת האגרות הינה הדרג המקצועי האמון על הביקורת והפיקוח על הטלת כלל האגרות וקביעת שיעוריהן. מספר שיקולים עיקריים מנחים את החלטות הוועדה לגבי הטלה של אגרה חדשה ו/או שינוי שיעור של אגרה קיימת: עלות השירות הניתן ביחס לשיעור האגרה כאשר מדובר באגרה עבור שירות ציבורי לאזרח, שיעורן של אגרות דומות כאשר השירות לאזרח דומה לשירות אחר שניתן, רצון לעודד פעולה או להוות סנן, והשלכות השינויים על הכנסות המדינה.

ב. אישור שר האוצר

שר האוצר ממונה על ביצועו של חוק יסודות התקציב והוא הגורם האחראי על ביצוע המדיניות הכלכלית של הממשלה, כולל הפיקוח על ההוצאות ועל ההכנסות.

סעיף 39 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן: "חוק יסודות התקציב"), קובע: "הטלת מיסים, אגרות ותשלומי חובה אחרים המשתלמים לאוצר המדינה ושינוי שיעורים טעונים אישורו של שר האוצר, בנוסף לאישורים הדרושים לפי כל דין אחר". כלומר, הטלת אגרות חדשות המשתלמות לאוצר המדינה או שינוי שיעוריהן של אגרות קיימות, מותנה בכל מקרה באישורו של שר האוצר שלו סמכות נפרדת ובלתי תלויה לבקר את הטלת האגרות כחלק ממדיניותו הפיסקאלית הרחבה ולפקח עליהן.

סעיף 30 לחוק יסודות התקציב קובע: "הטלת מיסים, אגרות ותשלומי חובה אחרים המשתלמים לתאגיד ושינוי שיעוריהם טעונים אישורו של שר האוצר, בנוסף לאישורים הדרושים לפי כל דין אחר". מכאן, שגם להטלת אגרות שאינן משתלמות ישירות לאוצר המדינה או לשינוי שיעוריהן נדרש אישורו של שר האוצר.

ג. אישור של הכנסת

סעיף 1(ב) לחוק יסוד משק המדינה קובע: "מיסים, אגרות ותשלומי חובה אחרים המשתלמים לאוצר המדינה, ושיעוריהם לא נקבעו בחוק ולא נקבעה בחוק הוראה שקביעתם בתקנות טעונה אישור הכנסת או ועדה מוועדותיה, קביעתם בתקנות טעונה אישור מראש או תוך התקופה הקבועה לכך בחוק - בהחלטת הכנסת או ועדה מוועדותיה שהכנסת הסמיכה לכך".

כלומר, קביעת אגרה טעונה בכל מקרה אישור של הכנסת או ועדה מוועדותיה. הכנסת הסמיכה את ועדת הכספים לאשר הטלת אגרה או שינוי שיעורה באותם מקרים בהם לא נקבע בחוק המסמיך אישורה של איזו ועדה מוועדות הכנסת נדרש לצורך הטלת אגרה או שינוי שיעורה.

שינויים עיקריים באגרות בשנת 2008

תקנות הנוטריונים (שכר שירותים בנציגויות בחוץ לארץ), התשס"ח-2008

(ק"ת 6643 מיום 29.1.2008)

הנציגים הדיפלומטיים והקונסולריים של ישראל בחו"ל מעניקים שירותים נוטריונים בהתאם לסעיף 50 לחוק הנוטריונים. האגרות עבור שירותים אלה נגבות על ידי הנציגויות בהתאם לתקנות הנוטריונים (שכר שירותים בנציגויות בחוץ לארץ), התשס"ח-1980.

האגרות הנגבות בהתאם לתקנות הנ"ל הינן זעומות (בין 1 ל-5 דולר של ארה"ב). כך למשל, הסכום הנגבה בנציגויות ישראל בחו"ל עבור אימות חתימה או אישור תצהיר (שהן שתי הפעולות הנפוצות ביותר) הינו \$4 בלבד. רק לשם השוואה, נוטריון בארץ גובה עבור פעולות אלה כ-140 ש"ח לפני מע"מ.

הסכומים הקבועים בתקנות לא עודכנו מאז שנת 1980. בתקנות אין כל מנגנון הצמדה לאור העובדה שהסכומים קבועים בדולרים. מבדיקה שערך משרד החוץ מתברר כי יוקר המחיה בארה"ב עלה בין השנים 1980 ל-2006 בכ-251%, משמע הערך כריאלי של \$4 משנת 1980 הוא \$10 בשנת 2006. עדכון על פי מדד המחירים לצרכן בישראל היה גורר העלאה גבוהה עוד יותר.

נקבעו סכומי אגרות בשקלים חדשים ונקבע להם מנגנון הצמדה חד שנתי למדד.

תקנות ניירות ערך (אגרה שנתית)(הוראת שעה), התשס"ח-2008

(ק"ת 6697 מיום 30.7.2008)

בעקבות עלייה בכמות הגופים המפוקחים על ידי רשות ניירות ערך (להלן - הרשות) בעת האחרונה, וכתוצאה ממנה - עלייה בהכנסות הנגבות מאגרות, מצאה לנכון הרשות להציע הפחתת האגרה השנתית לשנת 2008 בשיעור של 15%. הפחתה באותו שיעור תחול גם על אגרת המסחר השנתית המשולמת לרשות על ידי הבורסה.

ההפחתה האמורה לא תחול על תאגידים הכפופים להוראות פרק ה'3 לחוק ניירות ערך, התשס"ח-1968 (להלן- חוק ניירות ערך), כלומר - תאגידים ברישום כפול החבים ממילא במחצית סכום האגרה השנתית החלה על תאגידים אחרים אשר כפופים להוראות חוק ניירות ערך.

לאור עיתויו של התיקון, מוצע כי מועד תשלום האגרה השנתית יידחה ויחול ביום 1 בספטמבר 2008, וזאת חלף מועד התשלום הקבוע בתקנות (1 באוגוסט).

תקנות התעבורה (תיקון מס' 9), התשמ"ח-2008

(ק"ת 6703 מיום 18.8.2008)

על פי החלטת ועדת הכספים של הכנסת, נכנסה לתוקף בחודש יולי 2005 רפורמה בענף הדלק, שמטרתה להביא להשוואת המס המוטל על הסולר למס המוטל על הבנזין, במהלך מדורג שיתפרס עד יולי 2009. היישום ההדרגתי מאפשר הערכות מתאימה מצד כל הגורמים הנוגעים בדבר, לרבות הסבת מערכות, מעבר לכלי רכב ידידותיים המונעים על ידי גז וחשמל, מעבר לאוטובוסים המונעים על ידי גז ועוד'. במסגרת אישור הרפורמה בענף הדלק הוצג בפני ועדת הכספים המתווה של הפחתת תוספת אגרת הרישוי לרכבי דיזל פרטיים ומסחריים בהתאם להתחייבות האוצר לפיה כל העלאה של הבלו על הסולר תביא לקיזוז יחסי של התוספת לאגרת הרישוי.

כמו כן, במסגרת החלטת ממשלה מיום 15 בספטמבר 2003, הוחלט להנחות את שרי התחבורה והאוצר להשוות את התוספת לאגרת הרישוי השנתית לרכבי דיזל מסחריים ופרטיים. לאחר אישור הרפורמה בענף הדלק הוחל בהדרגה להשוות את תוספת האגרה וטרם תיקון זה היא עמדה על 414 ש"ח (מעודכן לאפריל 2008) הן לכלי רכב פרטיים והן לכלי רכב מסחריים. תוספת אגרה זו באה לפצות את המדינה על אובדן הכנסות ממיסים כתוצאה מצריכת סולר במקום בנזין, וכדי להעמיד את הצרכן על עקומת אדישות בין בנזין לסולר, בנסועה שנתית נתונה.

בהתאם להתחייבות הממשלה, במסגרת דיוני ועדת הכספים של הכנסת, בוטלה תוספת אגרת הרישוי לרכבי דיזל פרטיים ומסחריים החל מתחילת חודש ספטמבר 2008.

תקנות בית הדין לעבודה (אגרות), התשס"ח-2008

(ק"ת 6706 מיום 31.8.2008)

התקנות באות להחליף את תקנות בית הדין לעבודה (אגרות), התשכ"ט-1969 (להלן - התקנות הישנות), והן תואמות את ההוראות של תקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007.

מטרת התקנות להבהיר עניינים שונים שלא הובהרו די בתקנות הישנות, ולהשוות, תוך התחשבות בשוני הרלבנטי, בין ההסדרים הנוהגים בבתי המשפט ה"רגילים" לבין אלה הנוהגים בבתי הדין לעבודה.

התקנות המוצעות כוללות מספר הסדרים חדשים:

- לרשימת בעלי הדין הפטורים מתשלום אגרה נוספו בעלי דין המיוצגים על ידי עורך דין מטעם הלשכה לסיוע משפטי, בהליך שלגביו אושרה בקשתו לקבלת שירות משפטי מהטעם שידו אינה משגת לשאת בו.
- רשימת העניינים הפטורים מתשלום אגרה צומצמה.
- תקנה 6 לתקנות הישנות, שעניינה היה "דחיית תשלומה של אגרה", בוטלה. המנגנון של דחיית תשלום אגרה לא הוכיח את עצמו ונמצא כי אגרה שלא שולמה עם הבאת ההליך לא שולמה גם בסופו. תחת האפשרות לדחות תשלומה של אגרה,

אומץ מנגנון של קבלת פטור מתשלום אגרה וזאת מטעמי חוסר יכולת כלכלית. המנגנון שאומץ מקביל לזה הקבוע בתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007 (להלן - תקנות בתי המשפט (אגרות)).

- תקנה 8 לתקנות הישנות, שעניינה היה "הליכים שרואים את שווים כבלתי ניתן לביטוי בכסף", בוטלה. במקביל, התוספת לתקנות נערכה מחדש והיא כוללת את כל ההליכים שבסמכות בתי הדין לעבודה. לגבי כל סוג הליך או קבוצת הליכים נקבע סכום האגרה בתוספת.
- תקנה 9 לתקנות הישנות, שעניינה היה "גביית אגרה מאת בעל דין שכנגד" בוטלה ותחת זאת הוקנה לבית הדין שיקול דעת לחייב את בעל הדין שכנגד בתשלום האגרה כאשר למביא ההליך ניתן פטור מתשלום אגרה בשל חוסר יכולת כלכלית והוא זכה בתביעתו.
- תקנה 11 לתקנות הישנות, שעניינה היה "צירוף בקשות לסעדים אחדים בהליך אחד", בוטלה. ובמקומה נקבע כי הליך הכולל מספר עניינים יחויב באגרה אחת בלבד מבין הפרטים המפורטים לגבי אותו הליך בתוספת, לפי הסכום הגבוה מביניהם.

תקנות עובדים זרים (אגרת בקשה ואגרה שנתית)(תיקון). התשס"ח-2008

תקנות עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים)(אגרת בקשה ואגרה שנתית)(תיקון והוראת שעה). התשס"ח-2008

(ק"ת 6708 מיום 9.9.2008)

שיטת ההעסקה החדשה של עובדים זרים בענף הבניין, שנקבעה בהתאם להמלצות ועדת אנדרון במשרד האוצר, מאפשרת לעובדים זרים בענף הבניין לעבור בין מעסיקים בכל רבעון. לצורך התאמת הוראות תקנות עובדים זרים (אגרת בקשה ואגרה שנתית), תשס"ד-2004 לשיטה חדשה זו, נקבעו הנחיות בהוראת שעה אשר הקלו על תשלום האגרות במקרים של מעבר עובדים בין מעסיקים. לפי אותן הנחיות מעסיקי עובדים זרים בענף הבניין, אשר עובדיהם עוברים בין מעסיקים או יוצאים את ישראל, ישלמו אגרה שנתית בשיעור יחסי בלבד בגין תקופת העסקת העובדים על ידם, ולא ידרשו לשלם אגרה כללית או מוגדלת בגין התקופה שלאחר הפסקת ההעסקה או לאחר יציאת העובד מישראל. ברוח זו הותקנו גם תקנות עובדים זרים (דמי היתר), תשס"ו-2006, ביחס לדמי ההיתר השנתיים שעל מעסיקי עובדים זרים בענף הבניין לשלם עבור כל עובד המועסק על ידם. לקראת תחילת שנת 2007, הוחלט להפוך את הוראת השעה האמורה להוראה של קבע, ושרי הפנים והאוצר דאז, ובכלל זה ועדת האגרות הבינמשרדית, נתנו את הסכמתם לתיקון התקנות בעניין זה.

על אף האמור, בדיון בוועדת הכספים של הכנסת לצורך אישור התיקון העלו נציגי המעסיקים טענה נוספת, הן ביחס לאגרות והן ביחס לדמי ההיתר המוטלים עליהם, לפיה לאור פרקי הזמן העוברים מיום יציאתו של עובד זר מישראל ועד ליום כניסת העובד החילופי שהובא במקומו, הם נאלצים לשלם אגרה ודמי היתר גם בגין תקופה

בה אין להם עובד זר בישראל. בעקבות טענה זו, החליטה ועדת הכספים לאשר את התיקון לתקנות לתקופה של שלושה חודשים בלבד, כאשר יושב ראש הוועדה ביקש כי הרשויות ישקלו ביצוע הקלה נוספת בתקנות.

לאחר משא ומתן בין נציגי הרשויות לנציגי המעסיקים, סוכם להוסיף לתקנות הוראה שתבטל את החובה לשלם אגרה שנתית ודמי היתר בגין תקופה לאחר יציאת עובד זר מישראל, טרם כניסת עובד אחר במקומו. כך, לתקנות החדשות שתי מטרות:

1. לקבוע הוראת קבע בדבר חובת תשלום אגרה שנתית בשיעור יחסי בלבד במקרים של מעבר עובדים בין מעסיקים בענף הבניין, במקום הוראת השעה שנקבעה בעבר לענין זה.
2. לפטור את המעסיקים בענף הבניין מחובת תשלום אגרה שנתית ודמי היתר בגין התקופה שלאחר יציאת עובד זר מישראל, קודם כניסת עובד מחליף.

תקנות התעבורה (תיקון מס' 2), התשס"ט-2008

(ק"ת 6720 מיום 2.11.2008)

ועדת הכלכלה של הכנסת אישרה בישיבתה בחודש אוקטובר 2004, כי תוקף רישיון הנהיגה יוארך ל-10 שנים במקום 5 שנים. בנוסף, במסגרת הדיון, קבעה הוועדה כי גובה האגרה בגין מתן רישיון נהיגה ל-10 שנים יעמוד על סך של 365 ש"ח, המהווה כ-65% מכפל האגרה שהייתה נהוגה עד אז ל-5 שנים [263 ש"ח בגין רישיון ל-5 שנים +18 ש"ח בגין הנפקת הרישיון (2א=562 ש"ח)].

חידושי רישיונות נהיגה לתקופה של שנתיים נשלחים במקרים הבאים:

- נהג חדש המקבל רישיון נהיגה לשנתיים.
- בעל דרכון זר המקבל רישיון נהיגה לשנתיים.
- נהגים מקצועיים (רכב ציבורי - מונית, אוטובוס, משא כבד, גורר תומך, בעלי היתרים - אמבולנס, כיבוי אש, חילוץ, הסעת תלמידים, אוטובוס זעיר) הנדרשים לחדש את רישיונם אחת לשנתיים לאחר גיל 50.
- יתר הנהגים הנדרשים לחדש רישיון נהיגה אחת לשנתיים לאחר גיל 65.

במתווה הראשון הוחלט מסיבות תקציביות כי האגרה בגין רישיון נהיגה לשנה אחת עד חמש שנים תוותר בעינה ואילו האגרות בגין חידוש רישיונות לתקופה של 6 עד 9 שנים יחושבו באופן מדורג בהתאם לפער בין האגרה לחידוש רישיון ל-5 שנים לבין האגרה לחידוש רישיון ל-10 שנים. בהתאם לשיטה זו, שאושרה על ידי ועדת האגרות ועל ידי ועדת הכספים של הכנסת, האגרה השנתית הממוצעת לחידוש רישיון נהיגה לתקופה של 10 שנים היתה כמחצית מהאגרה השנתית הממוצעת לתקופה של שנתיים (37 ש"ח בהשוואה ל-68 ש"ח).

פער זה נבע בחלקו מהערך הנוכחי של תשלום מראש של האגרה בגין עשר השנים הבאות (בהנחה של שיעור ריבית של 5% לשנה, כאשר גובה אגרת חידוש רישיון הנהיגה לתקופה של 10 שנים נלקח כנתון אשר ממנו נגזר ערכה הנוכחי של האגרה לשנה).

בנוסף, יש לציין כי מבחינת עלויות משרד התחבורה חידוש רישיון לתקופה של 10 שנים או לתקופה של שנתיים הינו זהה, שכן חידוש הרישיון מדי שנתיים מחייב מעקב במערכת, בדיקת הבדיקות והאישורים הרפואיים, משלוח שובר נוסף לתשלום, משלוח רישיון נוסף ועוד.

עם זאת, לאור פניות רבות שהתקבלו מאזרחים ותיקים אשר נדרשים לחדש את רישיונם מדי שנתיים בנוסף לביצוע בדיקות רפואיות שונות הכרוכות גם הן בעלות כספית לא מבוטלת, נבחן גובה האגרות שנית. להלן סכומי האגרות שנקבעו בתקנות:

גובה האגרה (ש"ח)	תקופת הרישיון או החידוש
44	שנה
80	שנתיים
120	3 שנים
158	4 שנים
195	5 שנים
230	6 שנים
265	7 שנים
300	8 שנים
342	9 שנים
375	10 שנים

עפ"י מבנה האגרות הנוכחי, יש להוסיף תוספת קבועה של 19 ש"ח כאגרה עבור חידוש הנפקת הרישיון.